Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0261

Poročilo Komisije o Srbiji za leto 2025

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. julija 2026 o poročilu Komisije o Srbiji za leto 2025 (2025/2255(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Srbijo na drugi strani[1], ki je začel veljati 1. septembra 2013,

– ob upoštevanju prošnje Srbije za članstvo v Evropski uniji z dne 19. decembra 2009,

– ob upoštevanju mnenja Komisije z dne 12. oktobra 2011 o prošnji Srbije za članstvo v Evropski uniji (COM(2011)0668), sklepa Evropskega sveta z dne 1. marca 2012, da Srbiji podeli status države kandidatke, in sklepa Evropskega sveta z dne 28. junija 2013, da se začnejo pogajanja s Srbijo za pristop k Evropski uniji;

– ob upoštevanju bruseljskega sporazuma z dne 27. februarja 2023 in ohridskega sporazuma z dne 18. marca 2023 ter njegove priloge o izvajanju;

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. septembra 2021 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III)[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1449 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan[3],

---

1 UL L 278, 18.10.2013, str. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
2 UL L 330, 20.9.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 UL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ob upoštevanju sklepov predsedstva z zasedanja Evropskega sveta v Solunu 19. in 20. junija 2003,

– ob upoštevanju izjav z vrhov EU–Zahodni Balkan 17. maja 2018 v Sofiji in 6. maja 2020 v Zagrebu,

– ob upoštevanju Okvirne konvencije Sveta Evrope za varstvo narodnih manjšin, ki jo je Srbija ratificirala leta 2001, in Evropske listine Sveta Evrope o regionalnih ali manjšinskih jezikih, ki jo je Srbija ratificirala leta 2006,

– ob upoštevanju tehničnega poročila Amnesty International, objavljenega 27. marca 2025, z naslovom Serbia: journalists targeted with Pegasus spyware (Srbija: uporaba vohunske programske opreme Pegasus proti novinarjem) (EUR 70/9186/2025), v katerem je dokumentirana uporaba vohunske programske opreme Pegasus proti preiskovalnim novinarjem,

– ob upoštevanju poročila o Srbiji v okviru poročila o svobodi v svetu za leto 2026, ki ga je 19. marca 2026 objavila organizacija Freedom House,

– ob upoštevanju svetovnega indeksa svobode tiska za leto 2025, ki ga je 2. maja 2025 objavila organizacija Novinarji brez meja,

– ob upoštevanju srečanja voditeljev držav Zahodnega Balkana 1. julija 2025 v Skopju v Severni Makedoniji o načrtu za rast za Zahodni Balkan,

– ob upoštevanju izjave z vrha EU-Zahodni Balkan z dne 17. decembra 2025,

– ob upoštevanju sklepov predsedstva z dne 16. decembra 2025 o širitvi,

– ob upoštevanju berlinskega procesa, ki se je začel 28. avgusta 2014,

– ob upoštevanju sklepov predsedstva vrha o berlinskem procesu leta 2025, ki je potekal 22. oktobra 2025,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (COM(2020)0641),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. novembra 2023 z naslovom Novi načrt za rast za Zahodni Balkan (COM(2023)0691),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2025 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2025 – Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2025)0900) in spremnega delovnega dokumenta služb Komisije z naslovom 2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Serbia (Poročilo o stanju

pravne države za leto 2025 – Poglavje o stanju pravne države v Srbiji) (SWD(2025)0931),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 4. novembra 2025 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2025 (COM(2025)0690) in spremnega delovnega dokumenta služb Komisije z naslovom Serbia 2025 Report (Poročilo o Srbiji za leto 2025) (SWD(2025)0755),

–– ob upoštevanju prvega sporazuma med vladama Srbije in Kosova z dne 19. aprila 2013 o načelih normalizacije odnosov ter sporazumov z dne 25. avgusta 2015 in aktualnega dialoga za normalizacijo odnosov, ki ga podpira EU,

– ob upoštevanju končnega poročila misije za opazovanje volitev Urada za demokratične institucije in človekove pravice pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE/ODIHR) o predčasnih parlamentarnih in predsedniških volitvah 3. aprila 2022 v Srbiji, ki je bilo objavljeno 19. avgusta 2022,

– ob upoštevanju končnega poročila misije za opazovanje volitev Urada za demokratične institucije in človekove pravice pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE/ODIHR) o predčasnih parlamentarnih volitvah 17. decembra 2023 v Srbiji, ki je bilo objavljeno 28. februarja 2024,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta iz decembra 2006, sklepov Sveta iz marca 2020 ter sklepov predsedstva Evropskega sveta v Københavnu 21. in 22. junija 1993, znanih tudi kot københavnska merila,

– ob upoštevanju izjav posebnih poročevalcev OZN z dne 4. avgusta 2025 o zatiranju študentskega gibanja s strani srbske vlade,

– ob upoštevanju 14. člena srbske ustave o varstvu narodnih manjšin,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij, zlasti resolucije z dne 22. oktobra 2025 o polarizaciji in vse večji represiji v Srbiji eno leto po tragediji v Novem Sadu[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. marca 2026 o širitveni strategiji EU,

– ob upoštevanju misije Odbora za zunanje zadeve v Srbiji od 22. do 24. januarja 2026,

---

4 UL C, C/2026/2098, 29.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2098/oj.

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A10-0163/2026),

A. ker je širitev ključno orodje zunanje politike EU in strateška geopolitična naložba v dolgoročen mir, stabilnost, varnost in blaginjo na celini;

B. ker je v širitvenem procesu vsaka država kandidatka ocenjena glede na svoje dosežke pri izpolnjevanju københavnskih meril, spoštovanje skupnih evropskih vrednot in pravic in vrednot ter neomajno zavezanost tem vrednotam in pravicam, pa tudi glede na zaščito manjšin in usklajenost z zunanjo in varnostno politiko EU; ker za članstvo v EU ni bližnjic;

C. ker mora Srbija vložiti dodatna prizadevanja za nadaljnje usklajevanje svoje zunanje politike z zunanjo in varnostno politiko EU, saj nekateri ukrepi, izjave in stiki na visoki ravni, vključno z udeležbo srbskega predsednika na vojaški paradi 9. maja 2025 v Moskvi, nasprotujejo ključnim stališčem zunanje politike EU, zlasti v zvezi z Rusijo;

D. ker so se v Srbiji reforme, povezane z EU, na več ključnih področjih precej upočasnile ali pa celo nazadovale, zlasti pri temeljnih prvinah pristopnega procesa, kot so pravna država, temeljne pravice in svoboda medijev; ker je Komisija ugotovila, da pri delovanju demokratičnih institucij še vedno obstajajo pomanjkljivosti; ker sta bili od 35 pogajalskih poglavij doslej začasno zaprti le dve;

E. ker so politične pravice in državljanske svoboščine v Srbiji v zadnjih letih stalno na udaru vladajoče koalicije, zaradi česar so neodvisni mediji, akademski krogi, etnične manjšine, politična opozicija in organizacije civilne družbe pod pritiskom, hkrati pa se sistematično slabijo institucije ter brišejo ločnice med vplivom političnih akterjev, države in medijev;

F. ker je Srbija vztrajno kritično bojišče za tuje dezinformacijske kampanje, zlasti iz Rusije in Kitajske, katerih namen je ustvariti diskurz, uperjen proti Zahodu, kar pogosto ustvarjajo in razširjajo tudi domači akterji; ker ruske propagandne medijske hiše, kot sta RT Balkan (prej Russia Today) in Sputnik, svobodno delujejo v Srbiji in pomembno vplivajo na oblikovanje protievropskega in protidemokratičnega diskurza ter njegovo širjenje po vsej regiji; ker ta diskurz širijo nacionalni mediji, povezani z državo;

G. ker se je po podatkih neodvisnega spremljanja medijev iz leta 2024 demokratično nazadovanje srbskih medijev nadaljevalo, pri čemer nacionalne televizijske postaje vladajoči večini namenijo več kot 90 % časa v osrednjih dnevnikih v času največje gledanosti ter jo večinoma prikazujejo nevtralno ali pozitivno, medtem ko se opoziciji nameni manj kot 10 % časa in se večinoma prikazuje negativno;

H. ker mora Srbija v skladu s poglavjem 23 dokazati, da je dosegla resnične izboljšave pri učinkovitem uveljavljanju pravic pripadnikov narodnih manjšin; ker je svoboda veroizpovedi temeljna evropska vrednota in temeljna človekova pravica; ker jo mora Srbija v skladu s svojimi mednarodnimi zavezami in obveznostmi na področju človekovih pravic spoštovati in zagotavljati vsem posameznikom, ki prebivajo na njenem ozemlju;

I. ker so socialne razmere v Srbiji še vedno zahtevne; ker Unicef ugotavlja, da je Srbija med manj egalitarnimi državami Evrope; ker se je leta 2024 13,6 % prebivalstva spoprijemalo s hudo materialno in socialno prikrajšanostjo, stopnja tveganja revščine ali socialne izključenosti je leta 2023 znašala 27,2 %, stopnja brezposelnosti mladih pa 24,5 %; ker je prebivalstvo na podeželju še vedno še posebno ranljivo;

J. ker je EU še vedno glavna trgovinska partnerica Srbije, saj je leta 2024 predstavljala 58,3 % celotnega obsega trgovine Srbije, poleg tega je njen glavni vir naložb in njen največji vir finančne pomoči; ker je EU še vedno daleč največji vir nakazil srbskih izseljencev, ki delajo v EU, ter ključen in stabilen vir dohodkov za številna srbska gospodinjstva, poleg tega pa ima pomembno vlogo v gospodarstvu države;

Zavezanost pristopu k EU

1. poudarja, da sta pogoja za napredek na poti pristopa k EU, ki resnično temelji na dosežkih, polno spoštovanje vrednot EU ter spoštovanje demokracije, načela pravne države in temeljnih pravic, kot je določeno v københavnskih merilih; poudarja, da to ne pomeni zgolj sprejemanja reform, temveč tudi njihovo podrobno in polno izvajanje, saj vztrajna vrzel med usklajenostjo zakonodaje in učinkovitim izvajanjem še vedno spodkopava napredek Srbije; poudarja, da je treba vsako državo, ki je v procesu vključevanja v EU, oceniti na podlagi njenih dosežkov in da se nobena država ne bi smela povezovati z drugo ali obravnavati kot del svežnja; poudarja, da pri vrednotah in temeljnih načelih EU ne sme biti bližnjic, saj je pristop k EU tehničen in političen proces;

2. ugotavlja, da je Komisija v svojem poročilu za leto 2025 ugotovila, da obstaja raven pripravljenosti in da so bila priporočila Komisije delno izvedena; vendar obžaluje dejstvo, da Srbija večine svojih temeljnih zavez, določenih v neuradnem dokumentu iz novembra 2024, namenjenem obravnavanju nerešenih ovir za odprtje sklopa 3, še vedno ni izpolnila; v zvezi s tem obžaluje nedavno hujskaško retoriko vlade, usmerjeno proti državam, ki niso podprle odprtja sklopa 3;

3. poudarja, da je treba ohraniti verodostojnost širitvenega procesa z uporabo strogih in pravičnih pogojev ter hkrati zagotoviti, da se prizadevanja za reforme ustrezno priznajo, kadar je primerno;

4. želi spomniti na zavezo Srbije, da je članstvo v EU njen strateški cilj, a ugotavlja, da praksa pogosto ne odraža njenih podanih zavez, kot se je pokazalo na primer, ko se najvišji predstavniki države decembra 2025 niso udeležili vrha EU-Zahodni Balkan; poudarja, da to vztrajno neskladje zahteva pojasnilo glede srbske evropske usmeritve; poziva Srbijo, naj konkretno dokaže trajno zavezanost vrednotam in standardom EU ter dosledno izpolnjuje svojo zavezo glede članstva v EU;

5. ponovno poudarja strateški pomen Zahodnega Balkana v sedanjih geopolitičnih razmerah za varnost in stabilnost celotne EU; poudarja, da Srbija zaradi svoje velikosti in geopolitičnega položaja neposredno vpliva na splošno stabilnost regije; zato obsoja poskuse Srbije za vzpostavitev območja vpliva in izvajanje njenih dejavnosti, s katerimi spodkopava suverenost sosednjih držav;

6. ponovno poudarja, da mora Srbija jasno in dosledno izkazovati geopolitično usmerjenost k EU, tako da se med drugim v celoti uskladi s skupno zunanjo in varnostno politiko EU (SZVP), kar zadeva zlasti omejevalne ukrepe, ki jih je EU sprejela zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini, in izraža resno zaskrbljenost, da Srbija še vedno ni v celoti usklajena s skupno zunanjo in varnostno politiko EU; obžaluje, da je stopnja usklajenosti med najnižjimi med vsemi državami kandidatkami; ugotavlja, da neusklajenost Srbije z zunanjo politiko EU in njeno nesprejetje omejevalnih ukrepov nista v skladu z enim od specifičnih ciljev iz člena 3 uredbe o instrumentu za reforme in rast[5]; ponovno poudarja svoje stališče, da popolna uskladitev ostaja zahteva za pristop, o kateri se ni mogoče pogajati. pozdravlja nedavno uskladitev Srbije s sklepoma Sveta (SZVP) 2026/438[6] in (EU) 2025/490[7], vendar ponovno poudarja, da selektivno usklajevanje ne zadostuje;

7. obžaluje, da Srbija ohranja tesne vezi in partnerstvo z Rusijo, kar vzbuja zaskrbljenost glede njene strateške usmeritve in ogroža verodostojno pot k članstvu v EU; poudarja, da je za evropsko pot

---

5 Uredba (EU) 2024/1449 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan (UL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

6 Sklep Sveta (SZVP) 2026/438 z dne 23. februarja 2026 o spremembi Sklepa (SZVP) 2022/266 o omejevalnih ukrepih v odgovor na nezakonito priznanje, zasedbo ali priključitev nekaterih območij Ukrajine, ki niso pod vladnim nadzorom, s strani Ruske federacije (UL L, 2026/438, 23.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/438/oj).

7 Sklep Sveta (EU) 2025/490 z dne 18. februarja 2025 o sklenitvi Sporazuma o sodelovanju Republike Hrvaške v Evropskem gospodarskem prostoru in treh z njim povezanih sporazumov, v imenu Evropske unije (UL L, 2025/490, 18.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/490/oj).

Srbije potrebna jasna strateška odločitev; poudarja, da je politika ohranjanja ravnotežja med EU in drugimi geopolitičnimi akterji nezdružljiva s političnim zaupanjem, ki se pričakuje od države kandidatke; poziva srbske oblasti, naj opustijo javna sporočila in dejanja, ki so v nasprotju s ključnimi stališči zunanje in varnostne politike EU;

8. je globoko zaskrbljen zaradi ruskih in kitajskih naložb v Srbiji ter naraščajočega vpliva teh držav na politične in gospodarske procese v regiji; obsoja obisk na visoki ravni v Beogradu marca 2026, ki ga je opravil minister za gospodarski razvoj Ruske federacije, ki je na seznamu sankcij EU; poziva k takojšnjemu zaprtju tako imenovanega rusko-srbskega humanitarnega centra v Nišu, ki se uporablja kot baza ruske vojaške obveščevalne službe GRU za delovanje iz države kandidatke, ter poziva Srbijo, naj prekine vsako vojaško sodelovanje z Rusijo, saj to sproža upravičena vprašanja o strateški usmeritvi Srbije in njeni usklajenosti z varnostnimi interesi EU; obsoja ruske dejavnosti za tuje vmešavanje v Srbiji; opozarja, da se Srbija dejavno uporablja kot regionalna platforma za kampanje širjenja dezinformacij in napačnih informacij po vsem Zahodnem Balkanu;

9. je zaskrbljen, ker Srbija krepi vojaške zmogljivosti ter se poleg tega poslužuje vse bolj sovražne retorike do sosednjih držav, pa tudi ker poglablja varnostno in obrambno sodelovanje s Kitajsko, vključno z vajami specialnih enot in razširitvijo strateških sporazumov ter vse večjo prisotnostjo kitajske tehnologije za varnost in nadzor; ostro obsoja nedavni srbski nakup kitajskih balističnih raket zrak-zemlja tipa CM-400AKG; opozarja, da se s to krepitvijo vojaških zmogljivosti spreminja varnostno ravnotežje v regiji, spodkopava regionalna stabilnost in ogrožajo dobri sosedski odnosi z državami članicami Nata; poudarja, da je ta nabava v nasprotju s skupno zunanjo in varnostno politiko EU ter vzbuja resna vprašanja o geopolitični usmeritvi Srbije; poudarja, da sta za velika obrambna naročila pri avtoritarnih strateških konkurentih EU potrebni popolna preglednost in skrbna ocena njihovih posledic za regionalno stabilnost, interoperabilnost in deklarirano evropsko usmeritev Srbije; je zaskrbljen zaradi nedavnega memoranduma o sodelovanju med srbsko vlado in kitajsko komunistično partijo, ki odpira dodatna vprašanja v zvezi s strateško zavezo Srbije, da nadaljuje pot v EU;

10. obsoja dejstvo, da je Srbija postala glavna baza ruskih obveščevalnih služb za izvajanje sabotažnih dejavnosti v Evropi; je močno zaskrbljen zaradi verodostojnih poročil, da je Srbija postala ključno operativno središče za hibridne in destabilizacijske dejavnosti Rusije v Evropi; opozarja zlasti na dokumentirane primere, ko so posamezniki, ki so jih novačili in financirali akterji, povezani z ruskimi obveščevalnimi službami, izvajali usklajene provokacije in dejanja, namenjena podžiganju etničnih in verskih napetosti v državah članicah EU; opozarja tudi na poročila o organiziranih mrežah, ki delujejo na srbskem ozemlju, vključno z urjenjem in

napotitvijo posameznikov za destabilizacijske dejavnosti v drugih evropskih državah in sosedstvu EU; poziva srbske oblasti, naj sprejmejo takojšnje in učinkovite ukrepe za preiskovanje, preprečevanje in pregon takih dejavnosti;

11. obžaluje, da se je Srbija vzdržala glasovanja o resoluciji Generalne skupščine OZN iz februarja 2026 v podporo pravičnemu in trajnemu miru v Ukrajini; meni, da se zaradi tega dodatno zmanjšuje zaupanje v strateško zavezanost Srbije evropski poti;

12. je zaskrbljen, ker ima Srbija še vedno status opazovalke v parlamentarni skupščini Organizacije pogodbe o kolektivni varnosti, varnostni strukturi, ki jo vodi Ruska federacija, in še vedno izvaja sporazum o prosti trgovini z Evrazijsko gospodarsko unijo;

13. obžaluje, da je Srbija pri izpolnjevanju meril uspešnosti za članstvo v EU tudi pri številnih drugih pogajalskih poglavjih le omejeno napredovala ali pa sploh ni; je seznanjen z ustanovitvijo operativne skupine za pospešitev izvajanja reform, povezanih z EU; poziva Srbijo, naj s konkretnimi in celovitimi ukrepi dokaže svojo zavezanost izvajanju reform, potrebnih za pot k članstvu v EU; ponovno poudarja, da bi bilo treba pristopna pogajanja EU s Srbijo nadaljevati šele, ko se bo Srbija uskladila s sankcijami EU proti Rusiji, ter le na podlagi merljivega in trajnostnega napredka pri sklopu temeljnih prvin, zlasti kar zadeva pravno državo, svobodne in poštene volitve, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, neodvisnost sodstva, svobodo medijev, reformo javne uprave ter delovanje demokratičnih institucij; poziva Komisijo, naj strogo uporablja načelo, da se najprej obravnavajo temeljne prvine, ter upošteva morebitno znatno nazadovanje pri hitrosti in intenzivnosti finančne podpore, zagotovljene v okviru predpristopnih instrumentov;

14. ponovno poudarja, da je pristop k EU vsedružbeni proces ter poziva srbsko vlado, naj med srbskim prebivalstvom promovira pomen, koristi in obveznosti pristopa k EU, finančne podpore EU in reform, povezanih s pristopom; poziva EU in njene institucije, naj okrepijo prizadevanja za komuniciranje in ozaveščanje v Srbiji, da bi bolje poudarile učinek in koristi podpore EU;

15. ponovno poziva Srbijo, naj doseže prepričljiv napredek in poveča prizadevanja pri reševanju vprašanja tujega in domačega manipuliranja z informacijami in vmešavanja, vključno z dezinformacijami ter retoriko, uperjeno proti EU in Zahodu, kar ima negativne posledice tudi zunaj Srbije, in sicer v celotni regiji;

16. obžaluje, da je podpora za članstvo v EU v Srbiji zaradi dolgoletnega manipulativnega diskurza, uperjenega proti EU, ki ga širijo mediji pod nadzorom vlade ter nekateri visoki srbski uradniki in člani vladajoče stranke, tudi na najvišji ravni, nizka; poziva Srbijo, naj se bori proti dezinformacijam, tudi o ruski agresiji proti Ukrajini,

predvsem pa naj preneha izvajati kampanje dezinformiranja, ki jih sponzorira država, ter naj spodbuja dosledno in konstruktivno usmerjenost k EU; poziva EU, naj okrepi sodelovanje s srbskimi nevladnimi organizacijami, da bi povečali demokratično odpornost in se borili proti hibridnim grožnjam; globoko obžaluje, da srbski mediji stalno, dosledno in sistematično razširjajo diskurz, uperjen proti Zahodu, pri čemer EU večinoma prikazujejo negativno, Rusijo, Kitajsko in vse pogosteje tudi ZDA pa pozitivno;

17. izraža posebno zaskrbljenost zaradi ugotovitve Komisije, da Srbija sploh ne ukrepa proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju; poziva Srbijo, naj brez odlašanja sprejme in uvede celovit nacionalni okvir za demokratično odpornost, vključno z jasnimi institucionalnimi odgovornostmi, rednim javnim poročanjem in zaščito neodvisnih nadzornih organov; spodbuja EU, naj okrepi svoje strateško komuniciranje in prisotnost v Srbiji za boj proti diskurzom, uperjenim proti EU; poziva srbske oblasti, naj preiščejo in razbijejo vse mreže, povezane z dezinformacijami, ki delujejo s srbskega ozemlja, ter okrepijo sodelovanje z državami članicami EU in partnerskimi državami pri boju proti hibridnim grožnjam in tujemu vmešavanju; poziva Komisijo, naj z zadevnimi spletnimi platformami razčisti razloge za začasno onemogočanje dostopa do profilov več medijskih hiš, znanih po kritičnosti do srbske vlade;

18. odločno zavrača vse obtožbe srbskih uradnikov od novembra 2024, da so bile EU in nekatere države članice vpletene v organizacijo študentskih protestov, s katerimi bi sprožile „barvno revolucijo“; obžaluje, da najvišji državni uradniki dejavno širijo teorije zarote, da se je nadstrešek zrušil zaradi sabotaže ali terorističnega napada, ki so ga izvedle in podprle države članice EU; znova ostro obsoja nezakonito aretacijo in izgon državljanov EU, ki so z izjavami podprli študentske proteste; prav tako zavrača neutemeljene obtožbe srbskih oblasti, da se je Hrvaška vmešavala v lokalne volitve marca 2026 in sodelovala pri njihovi izvedbi; obsoja vse take lažne obtožbe;

19. obsoja nesprejemljivo vedenje, žalitve, blatenje in sovražno retoriko, uperjeno zoper poslance Evropskega parlamenta in druge politične akterje, vključno s člani misije Odbora za zunanje zadeve v Srbiji januarja 2026; v zvezi s tem ostro obsoja zaničevalne izjave predsednika Srbije o poslancih Evropskega parlamenta, ki jih je izrekel septembra 2025;

20. ponovno izraža zaskrbljenost zaradi popustljivega odnosa Komisije do Srbije, medtem ko država že več let nazaduje na področju pravne države, demokracije in temeljnih pravic ter destabilizacijsko vpliva na vso regijo; poziva Komisijo, naj poskrbi za spoštovanje temeljnih vrednot EU tako, da uporabi jasnejši jezik do Srbije in dosledno obravnava njene pomembne pomanjkljivosti, pomanjkanje napredka in celo nazadovanje; pozdravlja začetno izboljšanje načina, kako komisarka za širitev obravnava pomanjkljivosti Srbije, in napovedano

začasno ustavitev sredstev, namenjenih Srbiji za zakonodajne reforme; svari pred morebitnimi sistematičnimi poskusi Srbije, da bi preprečila hiter napredek sosednjih držav v smeri članstva v EU, zlasti ker sama na poti pristopa stagnira; poziva Srbijo, naj svojo vizumsko politiko bolje uskladi s seznamom EU glede tretjih držav, državljani katerih potrebujejo vizume;

Demokracija in pravna država

21. je zaskrbljen zaradi vse globlje politične krize v Srbiji v času množičnih protestov, ki od novembra 2024 potekajo po vsej državi in so odziv srbskega naroda na sistemsko korupcijo ter premajhno prevzemanje odgovornosti in preglednost v državi; ugotavlja, da so bili v okviru misije Parlamenta za ugotavljanje dejstev, ki je potekla januarja 2026, kot ključni dejavniki opredeljeni vse večja polarizacija, omejen parlamentarni dialog in zmanjšano institucionalno zaupanje; je zaskrbljen, ker so številna področja še vedno prežeta s korupcijo, ter meni, da sta za napredek potrebna močna politična volja za učinkovito obravnavanje korupcije in odločen odziv kazenskega pravosodja na korupcijo na visoki ravni;
22. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Srbija pri indeksu zaznave korupcije za leto 2025, ki ga je objavila organizacija Transparency International, dosegla najslabši rezultat v dveh desetletjih; meni, da je to še en opozorilni znak šibkih institucij in nezadostnega prevzemanja odgovornosti; pozdravlja sprejetje nacionalne protikorupcijske strategije za obdobje 2024–2026; poziva srbske oblasti, naj zagotovijo, da se bodo priporočila srbskega sveta za boj proti korupciji v celoti upoštevala; izraža zaskrbljenost zaradi neodvisnosti srbske agencije za preprečevanje korupcije;
23. ugotavlja, da preiskave v zvezi z zrušitvijo nadstreška na železniški postaji v Novem Sadu leta 2024 še vedno potekajo, in obžaluje, da bistven napredek še ni bil dosežen; obžaluje pomanjkanje jasnosti v zvezi s preiskavo, vključno s protislovnimi izjavami uradnikov ter morebitnim manipuliranjem z dokazi ali njihovo malomarno obravnavo; ostro obsoja vsako neprimerno vplivanje na tožilce, pristojne za zadevo; znova poziva, naj se v postopku zagotovijo popolna preglednost, prevzemanje odgovornosti in neodvisnost sodstva;

24. ponovno poudarja, da je tragedija v Novem Sadu razkrila dodatne strukturne pomanjkljivosti v srbski javni upravi ter na področju preglednosti, prevzemanja odgovornosti in pravne države, ki so za vse države kandidatke, ki se želijo pridružiti EU, še vedno bistvena reformna področja; svari pred ponavljajočim se vzorcem oddajanja javnih naročil kitajskim podjetjem in njihovega izvajanja brez ustrezne preglednosti, javnega nadzora in odgovornosti ter poudarja, da je treba zagotoviti dosledno spoštovanje standardov in načel EU za javna naročila;

25. meni, da bi se politična kriza v Srbiji najbolje rešila z resnično svobodnimi in poštenimi volitvami; poziva, naj se vsa priporočila Urada za demokratične institucije in človekove pravice v celoti, pregledno in vključujoče izvajajo, ter poudarja, da je treba za to med drugim prenehati pritiskati na volivce, vključno z ustrahovanjem in kupovanjem glasov, učinkovito preprečevati zlorabo javnih in upravnih virov, zagotoviti enake pogoje za vse politične akterje, obravnavati pristranskost medijev ter odpraviti nekaznovanost za volilne nepravilnosti in povezana kazniva dejanja, kot sta večkrat poudarila Urad za demokratične institucije in človekove pravice ter Komisija;

26. ostro obsoja sovražno ozračje med lokalnimi volitvami, ki so potekale 29. marca 2026 v desetih občinah in pri katerih so v okviru misij za opazovanje poročali o številnih nasilnih incidentih, grožnjah in volilnih nepravilnostih, vključno z ustrahovanjem in pritiskom na volivce, napadi na novinarje, študente, aktiviste in opazovalce, nasiljem v bližini volišč, vzporednimi volilnimi listami in imeniki, kupovanjem glasov, prevažanjem volivcev iz drugih mest na volišča z avtobusi, racijami v pisarnah opozicijskih strank, zlorabo upravnih virov in neenakimi pogoji v politični tekmi; poziva nacionalne oblasti, naj z odločno, temeljito in pregledno preiskavo zagotovijo prevzemanje odgovornosti; ugotavlja, da je visoka volilna udeležba pozitiven znak državljanskega udejstvovanja; poudarja, da je treba za svobodne in poštene volitve volilno informacijsko okolje učinkovito zaščititi pred prikritim vplivanjem, usklajenimi dezinformacijami in zlorabami strukturnih prednosti s strani tistih, ki so zdaj na oblasti; obsoja ozračje vseprisotnega nasilja in ustrahovanja, ki se redno opaža v volilnih obdobjih v Srbiji, ko se novinarji in državljani srečujejo s sistematičnim oviranjem, fizičnimi grožnjami in neposrednimi napadi, kar kaže resno poslabšanje demokratičnega okolja, pri čemer organi odkrivanja in pregona v številnih primerih ne posredujejo;

27. ponovno poziva, naj se podrobno in v celoti izvaja zakon o enotnem volilnem registru, tudi kar zadeva upoštevanje zakonskih rokov ter zagotavljanje polnega in učinkovitega sodelovanja vseh ustreznih državnih institucij pri reviziji registra; opozarja, da izboljšanje volilnega registra ostaja eno od osrednjih priporočil Urada za demokratične institucije in človekove pravice in osnovni pogoj za verodostojne volitve; poudarja, da je ustrezna izvedba teh ukrepov ključna, da se zagotovi zaupanje javnosti v točnost in integriteto volilnega registra in s tem v volilni proces;

28. obžaluje okrepljeno nasilje nad novinarji, fizične napade nanje, njihov nezakonit nadzor in njihovo ustrahovanje, ki so dosegli vrhunec na lokalnih volitvah marca 2026 in so jih izvajali zamaskirani napadalci; poziva k večjemu prevzemanju odgovornosti in pregonu napadalcev; ponovno poudarja pomen svobode medijev za države kandidatke za članstvo v EU;

29. je zaskrbljen zaradi vse večje vloge tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja ter tujih kibernetskih operacij in vmešavanja v demokratične volilne procese v Srbiji;

30. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da v medijih potekajo uredniške spremembe, in obsoja povečan pritisk na preostale neodvisne radiotelevizijske medije v okviru širšega postopka ugrabitve medijev; obsoja nadaljnje delovanje medijev RT Balkan in Sputnik Srbija, ki se uporabljata za širjenje proruskega diskurza in dezinformacij na celotnem Zahodnem Balkanu; opozarja, da se ta omrežja uporabljajo za izogibanje evropskim sankcijam proti Rusiji; poziva srbske oblasti, naj se borijo proti hibridnim grožnjam ter se v celoti uskladijo s sklepom Sveta o prekinitvi radiodifuzne dejavnosti medijskih hiš Sputnik in RT;

31. je resno zaskrbljen zaradi sprememb, ki jih je narodna skupščina sprejela 28. januarja 2026 in s katerimi se po nujnem postopku ter brez javnega posvetovanja, sodelovanja pravosodnih organov ali ustrezne utemeljitve spreminjajo glavni zakoni na področju pravosodja; poudarja, da tudi s tem Srbija resno nazaduje na svoji poti pristopa k EU, saj dodatno slabi neodvisnost sodstva in avtonomijo tožilstva; obžaluje, da so bili tako imenovani „Mrdićevi zakoni“ že izvedeni z odstranitvijo tožilcev za organizirani kriminal, s čimer je bil dejansko odpravljen napredek, dosežen pri pravosodnih reformah od ustavne reforme leta 2022, zaradi česar je poziv za njihovo poznejšo razveljavitev postal brezpredmeten; ugotavlja, da je bilo izvajanje teh sprememb začasno ustavljeno; poziva k njihovi nujni reviziji, ki bo v celoti skladna s priporočili iz mnenja Beneške komisije, ter poziva srbske oblasti, naj predložijo jasen časovni okvir za ponovno vzpostavitev jamstev za neodvisnost sodstva; poziva Komisijo, naj zaradi sprejetih sprememb ustavi nadaljnja izplačila sredstev za Srbijo v okviru instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan;

32. izraža globoko zaskrbljenost, ker Srbija ni zagotovila nadaljevanja pravosodnega sodelovanja z Agencijo Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust), s tem ko ni pravočasno imenovala tožilca za zvezo, zaradi česar se je začasno zaprl njen urad za zvezo, to pa je negativno vplivalo na tekoče sodelovanje, saj naj bi zastalo več kot 200 zadev oziroma naj bi to vplivalo nanje; je seznanjen s ponovnim imenovanjem tožilca za zvezo pri Eurojustu in poziva Srbijo, naj nadaljuje ustrezno pravosodno sodelovanje ter pravosodno sodelovanje z agencijami EU obravnava kot osnovno obveznost za pristop; poziva srbske oblasti, naj zagotovijo polno in dosledno sodelovanje kot osnovni pogoj za nadaljnja izplačila sredstev;

33. je zaskrbljen tudi zaradi vse večjega števila primerov neprimernega vplivanja na sodstvo v Srbiji, vključno z javnimi napadi na sodnike in tožilce, političnimi izjavami, ki spodkopavajo njihovo neodvisnost, ter

poskusi za izvajanje pritiska nanje z institucionalnimi in zakonodajnimi sredstvi; opozarja, da lahko imajo te prakse zastraševalen učinek na neodvisno odločanje in dodatno oslabijo zaupanje javnosti v pravosodni sistem; poudarja, da je treba neodvisnost sodstva učinkovito zaščititi v pravu in praksi; poziva srbske oblasti, naj se vzdržijo vsakršnih dejanj ali retorike, s katerimi bi lahko ogrozili neodvisnost sodstva, ter zagotovijo varno in ugodno okolje za sodnike in tožilce, da bodo lahko opravljali svoje naloge brez pritiska; obsoja, da srbski uradniki uporabljajo jezik, s katerim spodbujajo nasilje;

34. je zaskrbljen zaradi vztrajnih znakov ugrabitve države, vključno z neprimernim političnim vplivanjem na ključne institucije, regulativne organe in javno upravo; poudarja, da je krepitev institucionalne neodvisnosti in odgovornosti bistvena za povrnitev zaupanja javnosti in napredek na evropski poti;

35. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da stalne kampanje in strankarski aktivizem, tudi prek kandidatnih list za lokalne volitve, na katerih je navedeno ime predsednika, dodatno spodkopavajo predpisano ustavno vlogo in nepristranskost institucije predsednika; obsoja zlorabo javne funkcije in javnih sredstev za strankarsko-politične namene v korist vladajoči stranki, med drugim tudi za vodenje volilne kampanje in mobilizacijo volivcev, kar končno vodi v brisanje meje med državo in vladajočo stranko;

36. obžaluje, da prekinitev dela parlamenta skupaj s stalnimi kampanjami in veliko polarizacijo prispeva k nedelovanju narodne skupščine; ponovno poudarja, da je Evropski parlament pripravljen uporabiti svoja obstoječa orodja in pobude za podporo demokraciji, da bi podprl narodno skupščino in njene poslance v demokratičnih procesih, povezanih z evropsko potjo Srbije, vključno s pravilnim delovanjem parlamenta v skladu z njegovim poslovnikom; spodbuja nadaljnjo krepitev parlamentarnega dialoga med EU in Srbijo ter konstruktivno sodelovanje v stabilizacijsko-pridružitvenem parlamentarnem odboru Evropskega parlamenta;

37. izraža globoko zaskrbljenost zaradi sistemskih vprašanj, ki so jih izpostavili protesti študentov in drugi protesti v Srbiji, kot so vprašanja v zvezi z državljanskimi svoboščinami, delitvijo oblasti, korupcijo, okoljskim varstvom ter institucionalno in finančno preglednostjo, zlasti kar zadeva infrastrukturne projekte;

38. je zelo zaskrbljen zaradi sprejetja *lex specialis* in poznejše „verodostojne razlage“ zakona v zvezi z modernističnim kompleksom generalštaba v Beogradu, s katerim je dejansko razveljavljen pravni okvir za varstvo kulturne dediščine in ogrožena pravna varnost; poudarja, da taki *ad hoc* zakonodajni ukrepi slabijo pravno državo, pravno predvidljivost in splošno integriteto pravnega sistema; poziva srbske oblasti, naj razveljavijo te ukrepe ter zagotovijo polno

skladnost z ustavno zakonodajo, zakonodajo o varstvu dediščine in prostorsko zakonodajo;

39. opozarja, da bi moral biti v skladu z ustavo zakon o financiranju avtonomne pokrajine Vojvodine sprejet že do konca leta 2008; zato spodbuja vlado, naj zadevo nemudoma predloži parlamentu;

Temeljne svoboščine in človekove pravice

40. ponovno izraža podporo temeljni pravici vseh prebivalcev Srbije, tudi študentov, da svobodno izrazijo svoje mnenje in mirno protestirajo in s tem med drugim pozivajo k prevzemanju odgovornosti in demokratičnim reformam, ki so neposredno povezane s pravno državo, ter usklajenosti države z načeli in vrednotami EU;

41. obsoja dejstvo, da so bili v zadnjem letu mirni protestniki, študenti, aktivisti in novinarji žrtve številnih represivnih ukrepov, tudi pretirane uporabe sile in policijskega nasilja, samovoljnih pridržanj in aretacij, političnega izgona, nezakonitega nadzora, spletnega nadlegovanja in ustrahovanja na podlagi spola, vključno z razširjanjem intimnega gradiva brez soglasja, zlorabe osebnih podatkov iz javnih registrov za povračilne ukrepe proti mirnim protestnikom ter drugih oblik ustrahovanja in nezakonitega izgona; poziva, naj se zoper posameznike, odgovorne za resne in sistematične kršitve prava in človekovih pravic v Srbiji, uvedejo ciljno usmerjene sankcije;

42. obsoja val nasilja neuradnih tolp s tesnimi povezavami z vladajočo stranko, ki delujejo nekaznovano in napadajo protestnike; poziva srbske oblasti, naj poskrbijo za varovanje udeležencev miroljubnih protestov;

43. poziva, naj se nemudoma nepristransko in pregledno preiščejo vse obtožbe o nepotrebni in nesorazmerni uporabi sile ter nezakonitem nadzoru nad protestniki; poziva oblasti, naj prenehajo napadati posameznike zaradi njihovih zakonitih dejavnosti in zagotovijo polno spoštovanje političnih pravic;

44. je še naprej globoko zaskrbljen zaradi poročil organizacij, med drugim Amnesty International in fundacije SHARE, da so srbske oblasti uporabljale nezakonito vohunsko programsko opremo, kot je Pegasus, za nadzor nad aktivisti, novinarji, člani civilne družbe in državljani, ter zaradi dejstva, da v zvezi s primeri uporabe vohunske programske opreme ni bilo ustreznega institucionalnega odziva ali neodvisnega nadzora poziva vlado Srbije, naj nemudoma opusti te prakse, temeljito preišče vse primere in poskrbi, da bodo storilci odgovarjali zanje; poziva Komisijo, naj sprejme nadaljnje ukrepe v zvezi s temi incidenti in pritisne na srbske oblasti, da bodo zagotovile celovito in neodvisno preiskavo; ostro obsoja nesprejemljive izjave srbskega ministra za informiranje in telekomunikacije o policijskem nasilju nad državljani z dne 4. aprila 2026; izraža globoko

zaskrbljenost zaradi uporabe strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti (tožbe SLAPP) proti preiskovalnim novinarjem in aktivistom civilne družbe;

45. je globoko zaskrbljen zaradi verodostojnih obtožb o uporabi zvočnega orožja proti miroljubnim protestnikom; ugotavlja, da hitre in pregledne preiskave incidenta ni bilo; želi spomniti na začasni ukrep Sveta Evrope v zvezi z zaščito protestnikov iz aprila 2025, in poudarja, da lahko opustitev preiskave teh obtožb pomeni kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah; poziva srbske oblasti, naj nemudoma opravijo nepristransko preiskavo in zagotovijo odgovornost; ugotavlja, da Srbija kupuje kitajsko strojno in programsko opremo po znižanih cenah, da bi okrepila nadzor nad svojimi državljani, predvsem z uvedbo sistemov za obsežen video nadzor in naprednega prepoznavanja obrazov v javnih prostorih v sodelovanju z družbo Huawei v okviru projekta Safe City, ki se izvaja v Beogradu; je resno zaskrbljen zaradi poročil, da so srbske oblasti uporabile predpristopna sredstva EU za nakup biometrične in forenzične programske opreme od ruskega podjetja Papilon, za katero veljajo sankcije EU; poziva Komisijo, naj zagotovi dosledno spoštovanje omejevalnih ukrepov EU v vseh programih, ki jih financira EU; obžaluje kampanjo ustrahovanja miroljubnih študentov, novinarjev in aktivistov, ki jo izvajajo srbske oblasti in ki temelji na spornem poročilu ruske zvezne varnostne službe, v katerem se protestnike lažno obtožuje, da so med protesti na trgu Slavija v Beogradu 15. marca 2025 uporabili zvočni top; poudarja, da je zatiranje nestrinjanja državljanov z ustrahovanjem popolnoma nesprejemljivo in nezdružljivo s temeljnimi vrednotami EU; ostro obsoja najnovejše napade najvišjih srbskih uradnikov na poslance Evropskega parlamenta, vključno z lažnimi obtožbami, da so širili laži in napačne informacije o protestih;

46. je zelo zaskrbljen, ker so verbalni napadi, kampanje blatenja in pritisk na organizacije civilne družbe, ki se zavzemajo za pravno državo, vse pogostejši in intenzivnejši; je zaskrbljen tudi, ker se organizacije civilne družbe v Srbiji srečujejo z vse večjimi izzivi, vključno z omejevalnimi pogoji, omejitvami financiranja, policijskimi racijami in drugimi oblikami ustrahovanja s strani državnih organov; poudarja pomen okvira, ki lokalnim in živahnim organizacijam civilne družbe omogoča vključujoče in plodno sodelovanje pri oblikovanju politik, tudi pri procesih vključevanja v EU; poziva oblasti, naj zagotovijo varno okolje za svobodno delovanje civilne družbe ter se vzdržijo vseh ukrepov, ki ogrožajo njihovo neodvisnost in delo; obsoja, da so se poslabšali delovni pogoji novinarjev in medijev; poziva Srbijo, naj ustavi nazadovanje in znova napreduje pri svobodi izražanja; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Srbija leta 2025 po svetovnem indeksu svobode tiska dosegla doslej najslabši rezultat, pri čemer se je uvrstila na 96. mesto med 180 državami in tako zasedla predzadnje mesto med državami v Evropi;

47. je zelo zaskrbljen, ker je bilo z verbalnimi napadi najvišjih političnih osebnosti ustvarjeno sovražno okolje za neodvisne medije in posamezne novinarje; je resno zaskrbljen, ker se je v zadnjem letu povečalo število dokumentiranih napadov na novinarje, medtem ko se je znižala stopnja pregona, s čimer se spodbuja nekaznovanost; opozarja na vztrajne strukturne težave v zvezi z lastništvom medijev, nezadosten regulativni nadzor in neobstoj resnične pluralnosti medijev; je zaskrbljen zaradi koncentracije lastništva medijev in nesorazmernega vpliva provladnih medijskih hiš, ki omejujeta pluralizem in prispevata k širjenju dezinformacij; poziva srbske oblasti, naj zagotovijo resnično neodvisno in raznoliko medijsko okolje v skladu z evropskimi standardi;

48. z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da srbski regulativni organ za elektronske medije (REM) še vedno ne more uspešno delovati, saj še vedno nima legitimnega in delujočega sveta, neodvisnega od političnega vmešavanja; opozarja, da narodna skupščina že drugo leto zapored ni izvolila članov sveta regulativnega organa za elektronske medije; poudarja, da trajna paraliza regulativnega organa za elektronske medije ogroža regulativni nadzor v času velike politične razdvojenosti; želi spomniti, da je Komisija večkrat poudarila potrebo po popolnoma delujočem in neodvisnem regulativnem organu za elektronske medije kot ključnem zaščitnem ukrepu za pluralnost medijev; poudarja, da je ključno, da se zagotovita neodvisnost in učinkovito delovanje regulativnega organa za elektronske medije; poudarja, da je ključno, da se zagotovita neodvisnost in učinkovito delovanje regulativnega organa za elektronske medije; kljub nepravilnostim in kršitvam postopka pozdravlja sodelovanje organizacij civilne družbe, poklicnih združenj in drugih pooblaščenih predlagateljev v vključujočem izbirnem postopku ter meni, da to sodelovanje kaže, da je treba priznati izid postopka, da bi se izključili razlogi za umik ustrezno izbranih kandidatov; meni, da se lahko verodostojnost postopka in prihodnjega sveta regulativnega organa za elektronske medije povrne le z vrnitvijo v zakonito fazo postopka in s priznanjem izida zadnjega vključujočega izbirnega postopka;

49. izraža zaskrbljenost glede neodvisnosti, verodostojnosti in integritete srbskega medijskega prostora; opozarja zlasti na razširjanje dezinformacij in proruske propagande s strani medijskih hiš, povezanih z državo; poziva srbsko vlado, naj sprejme ustrezne ukrepe, da bi zagotovila preglednost medijev, točnost informacij in spoštovanje standardov novinarstva; poziva Srbijo, naj ustavi nazadovanje in znova napreduje pri svobodi medijev ter se postopoma uskladi z evropskim aktom o svobodi medijev[8]; poudarja,

---

[8] Uredba (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu in spremembi Direktive 2010/13/EU (evropski akt o svobodi medijev) (UL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

da je treba za boj proti dezinformacijam, tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju ter diskurzom, uperjenim proti EU, in za okrepitev demokratične odpornosti nujno izboljšati medijsko in digitalno pismenost; poziva Srbijo, naj v celotnem izobraževalnem sistemu še naprej razvija in izvaja celovite ter vključujoče pobude na področju medijske pismenosti;

50. je zaskrbljen zaradi obsežnega nadzora, ki ga politične stranke izvajajo nad imenovanji v javnem sektorju, državnih agencijah, podjetjih v državni lasti, nadzornih odborih in ključnih regulativnih organih, saj politični klientelizem spodkopava profesionalnost in odgovornost uprave;

51. poudarja, da je treba zaščititi akademsko svobodo in institucionalno avtonomijo v skladu z načeli evropskega visokošolskega prostora; je globoko zaskrbljen zaradi poročil o finančnem, upravnem in fizičnem pritisku na akademsko osebje in vmešavanja vlade v institucionalno avtonomijo univerz s svojimi ukrepi, vključno s političnimi grožnjami zoper rektorja Univerze v Beogradu in dekane univerz po vsej Srbiji, odpuščanji akademskega osebja in poročilih o posredovanju policije v prostorih univerz; poziva srbske oblasti, naj nemudoma opustijo te prakse in v celoti spoštujejo avtonomijo univerz v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah; obsoja politični pritisk na univerze in druge raziskovalne ustanove; obsoja blatenje profesorjev, raziskovalcev in drugega akademskega osebja v provladnih medijih; obsoja policijsko racijo v prostorih Univerze v Beogradu in njeno predvajanje v provladnih tabloidnih medijih, kot še eno obliko pritiska na akademske kroge in akademske svoboščine ter ustrahovanja;

52. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da srbska vlada s svojim ravnanjem na področju izobraževanja in akademske svobode ogroža standarde iz poglavij 25 in 26, ki sta edini poglavji, ki ju je Srbija začasno zaprla; poziva Komisijo, naj oceni, ali so pogoji za začasno zaprtje poglavij 25 in 26 še vedno izpolnjeni;

53. je resno zaskrbljen zaradi vse večjega političnega vmešavanja v kulturne ustanove v Srbiji, vključno s pritiski na načrtovanje umetniških programov, strukture upravljanja in odločitve o financiranju ter na institucije in strokovnjake za varstvo dediščine; opozarja na poročila o omejitvah dostopa do kulturnih vsebin, ki ogrožajo pravico državljanov do udeležbe v kulturnem življenju, odpovedih kulturnih programov, odpuščanjih kulturnih delavcev in pritiskih na strokovnjake, ki sodelujejo pri varstvu dediščine; poudarja, da so svoboda umetniškega izražanja, institucionalna avtonomija in strokovna neodvisnost sestavni del demokratičnega življenja; poziva srbske oblasti, naj v celoti spoštujejo ta načela v skladu z evropskimi standardi in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, vzpostavijo pregledno, na dosežkih temelječo in depolitizirano upravljanje na področju kulture ter zagotovijo pravično

in neodvisno dodeljevanje javnih sredstev ter ugodno okolje za kulturni in ustvarjalni sektor, v katera se politika ne vmešava;

54. ponovno poudarja, da mora Srbija zagotoviti dosledno in učinkovito izvajanje zakonodajnih in institucionalnih okvirov za varstvo temeljnih pravic, zlasti kar zadeva politike v zvezi z nasiljem nad ženskami, deinstitucionalizacijo in nasiljem nad otroki; je zaskrbljen zaradi vztrajno visoke stopnje nasilja na podlagi spola v Srbiji, vključno z njegovo digitalno razsežnostjo, in poziva srbske oblasti, naj se odzovejo z ustreznimi akcijskimi načrti, financiranjem in mehanizmi za izvajanje;

55. poziva Srbijo, naj zagotovi spoštovanje pravic vseh narodnih manjšin v praksi in pokaže iskreno zavezanost reševanju odprtih vprašanj, vključno z dostopom do izobraževanja, informacij, namenskega medijskega prostora, financiranja, prostorov in verskih obredov v manjšinskih jezikih, ter popolno zastopanost na vseh ravneh upravljanja v skladu z načelom vzajemnosti, kadar je to mogoče, in z vsemi ustreznimi evropskimi standardi; obžaluje dejstvo, da nacionalne manjšine od leta 2025 niso več zastopane na ministrski ravni, zlasti na področju človekovih pravic in pravic manjšin; poudarja, da sta pravni okvir in okvir politike v zvezi z varstvom narodnih manjšin v Srbiji sicer na splošno vzpostavljena, vendar so pri njunem učinkovitem in doslednem izvajanju še vedno prisotne znatne pomanjkljivosti; je seznanjen s precejšnjo zamudo pri pripravi novega akcijskega načrta za uresničevanje pravic narodnih manjšin, ki je bil končno sprejet 28. maja 2026, in poudarja, da ga mora Srbija nujno začeti hitro izvajati; poziva k sprejetju nadaljnjih konkretnih ukrepov, vključno z jasnimi časovnimi okviri, ustreznimi sredstvi in učinkovitimi mehanizmi spremljanja; poziva k popolnemu izvajanju protidiskriminacijske zakonodaje ter k okrepitvi prizadevanj za zagotovitev nediskriminatorne obravnave vseh nacionalnih in drugih manjšin; poziva k učinkovitim preiskavam in obsodbam kaznivih dejanj iz sovraštva; ostro obsoja napade, usmerjene v pripadnike narodnih manjšin, njihovo ustrahovanje in nadlegovanje, med drugim Slovakov, Romunov, Bolgarov in Hrvatov, ter uporabo etničnih žaljivk v provladnih medijih; poudarja, da bi bilo treba merljiv in preverljiv napredek na področju zaščite manjšin obravnavati kot del sklopa temeljnih vrednot, z jasnimi merili uspešnosti in spremljanjem;

56. poudarja, da je dostop do izobraževanja v jezikih manjšin v praksi še vedno omejen in da ga je treba na vseh ravneh zagotoviti brez zamud ali upravnih ovir, v skladu s temeljnimi pravicami manjšin; poziva Srbijo, naj zaščiti in spodbuja kulturno dediščino in običaje svojih narodnih manjšin ter zlasti ustvari pozitivno ozračje za izobraževanje v manjšinskih jezikih, in obžaluje kršitve pravic manjšin na tem področju; poudarja, da je treba v celoti zagotoviti zadostno število učiteljev, učbenikov in učnih gradiv; poziva Srbijo, naj ne izkorišča nacionalnih identitet, in odločno obsoja zabeležene primere sovražnega govora proti nekaterim od njih;

57. priznava vlogo svetov narodnih manjšin, vendar izraža zaskrbljenost zaradi njihovih omejenih zmogljivosti ter poziva k ustrezni finančni in institucionalni podpori za zagotovitev njihove neodvisnosti;

58. ostro obsoja poskuse srbskih oblasti, da bi spodkopale nacionalno identiteto skupnosti v državi; v zvezi s tem izraža zaskrbljenost zaradi spodbujanja diskurzov, kot je tako imenovani „šopski narod“, katerih namen je izbrisati obstoj bolgarske skupnosti ter zanikati njene zgodovinske korenine, kulturno dediščino in pravico do samoopredelitve, ki je zaščitena na podlagi mednarodnega prava; poziva Srbijo, naj zagotovi pravico do uporabe imen in jezikov, značilnih za manjšinske skupine, vključno z ženskami v bolgarski skupnosti; izraža zaskrbljenost zaradi demografskega upada nekaterih manjšinskih skupin;

59. poziva srbsko vlado, naj zagotovi enake pravice hrvaški manjšini v Srbiji, kot jih srbska manjšina uživa na Hrvaškem, ter naj pokaže iskreno zavezanost k reševanju odprtih vprašanj v zvezi s hrvaško manjšino; obžaluje ukrepe, s katerimi si Srbija prisvaja hrvaško kulturno dediščino in izvor njene književne tradicije ali dvomi o statusu hrvaškega jezika; obenem pozdravlja odobritev predšolskega izobraževanja v hrvaškem jeziku v Tavankutu; pričakuje, da se bo takoj začelo polno izvajanje, ter spodbuja nacionalne in lokalne oblasti, naj nadaljujejo dialog s hrvaškim državnim svetom;

60. opozarja na položaj romunske manjšine v Srbiji in poziva oblasti, naj sprejmejo vse ukrepe za zagotovitev, da lahko v celoti uživa jezikovne, verske, izobraževalne in kulturne pravice, tudi z olajšanjem dostopa do izobraževanja, verskih obredov in medijev v romunščini, ter spodbujajo vključujoče politike, ki varujejo identiteto in udeležbo njenih pripadnikov v javnem življenju; poziva srbske oblasti, naj se vzdržijo razlikovanja med Vlahi in Romuni; obžaluje položaj romunske pravoslavne cerkve v Srbiji, ki je država uradno ne priznava kot tradicionalno cerkev, kar romunskim cerkvam in duhovnikom povzroča velike težave pri izvajanju verskih obredov za romunsko skupnost;

61. znova izraža zaskrbljenost zaradi restriktivnega in samovoljnega izvrševanja zakona o stalnem in začasnem prebivališču v zvezi s pasivizacijo naslovov tisočev Albancev na jugu Srbije; poziva ministrstvo za notranje zadeve, naj čim prej objavi celovite statistične podatke o državljanih, katerih naslovi so bili med letoma 2011 in 2024 pasivizirani v Medveđi, Bujanovcu in Preševu, razčlenjene po narodnosti/etnični pripadnosti; poudarja, da mora ministrstvo za javno upravo in lokalno samoupravo ustaviti postopek izbrisa državljanov s pasiviziranimi naslovi iz enotnega volilnega imenika;

62. poziva Srbijo, naj zagotovi polno izvajanje strategije za vključevanje Romov, vključno z ustreznim financiranjem, usklajevanjem in

spremljanjem ob sodelovanju romskih skupnosti; poziva k ukrepom za zagotovitev enakopravnega dostopa do izobraževanja in preprečevanje segregacije;

63. izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega političnega vpliva verskih institucij in poziva oblasti, naj zagotovijo spoštovanje laicizma, enako obravnavanje in polno priznavanje vseh verskih skupnosti;

64. obsoja stalno ozračje sovražnosti, diskriminacije in sovražnega govora proti LGBTIQ+ osebam v Srbiji; poziva Srbijo, naj izboljša izvajanje zakonov na področjih kaznivih dejanjih iz sovraštva, sovražnega govora in preprečevanja diskriminacije; spodbuja srbske oblasti, naj brez zavlačevanja nadaljujejo zakonodajni postopek v zvezi z zakonom o enakosti spolov in zakonom o istospolnih skupnostih, da bi okrepile varstvo temeljnih pravic ter zagotovile skladnost z evropskimi standardi glede enakosti in nediskriminacije;

65. ugotavlja, da je v poročilu o trgovini z ljudmi poudarjeno dejstvo, da ustrezni organi v Srbiji minimalnih standardov za odpravo trgovine z ljudmi ne izpolnjujejo v celoti, čeprav so v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja okrepili prizadevanja; poziva oblasti, naj odpravljajo te pomanjkljivosti z okrepitvijo pristopov, osredotočenih na žrtve, zagotovitvijo učinkovitega in odvračilnega pregona, izboljšanjem medinstitucionalnega usklajevanja in okrepitvijo sodelovanja s civilno družbo v skladu z mednarodnimi standardi;

Sprava in dobri sosedski odnosi

66. pričakuje, da bo Srbija v celoti sodelovala s Kosovom, da bodo storilci terorističnega napada leta 2023 v kraju Banjska končno privedeni pred sodišče; obsoja dejstvo, da Srbija še vedno ni začela kazensko preganjati storilcev, zlasti nekdanjega podpredsednika Srbske liste Milana Radoičića; znova poudarja, da morajo vsi posamezniki, odgovorni za nasilna dejanja, za to odgovarjati ter jih je treba nemudoma privesti pred sodišče v skladu z načeli pravne države in predpisanim postopkom; odločno obsoja napad na kanal Ibër-Lepenc/Ibar-Lepenac na severu Kosova novembra 2024 ter poziva, naj bodo storilci hitro prijeti in privedeni pred sodišče; poziva Srbijo, naj se nemudoma odzove na prošnjo Kosova za medsebojno pravno pomoč v zvezi s tem napadom iz januarja 2025 in naj v celoti sodeluje pri preiskavi;

67. priznava, da ima Srbija pomembno vlogo na Zahodnem Balkanu, hkrati pa ostro obsoja vse ukrepe ali prizadevanja za vzpostavitev območja vpliva, ki bi ogrozilo suverenost in ozemeljsko celovitost sosednjih držav;

68. želi opozoriti, da sta normalizacija odnosov s Kosovom in izvajanje vseh sporazumov, doseženih v okviru dialoga med Prištino in Beogradom še vedno pomemben del ter temeljni in nujni gradnik evropske perspektive Srbije; poudarja, da je oprijemljiv, trajen in

preverljiv napredek na tem področju ključen, da bi se okrepila regionalna stabilnost in dosegel napredek države pri uresničevanju evropske perspektive; poudarja, da normalizacije odnosov ni mogoče obravnavati kot sekundarne zadeve, temveč mora ostati glavna politična prednostna naloga; poudarja pomen nadaljnje krepitve prizadevanj EU za posredovanje med stranmi z namenom premagati trenutni zastoj;

69. ponovno poudarja, da so dobri sosedski odnosi in regionalno sodelovanje še naprej bistveni sestavni deli širitvenega procesa; poudarja, da je pomembno, da Srbija razvija dobre sosedske odnose, zlasti z izvajanjem sporazumov z državami članicami EU;

70. poudarja, da evropska integracija ni združljiva s konceptom t. i. srbskega sveta, ki ogroža mir in stabilnost v regiji; poudarja, so ti diskurzi v nasprotju z načeli dobrih sosedskih odnosov in regionalnega sodelovanja, ki so temeljni sestavni deli procesa pristopa k EU; poudarja, da ti diskurzi ogrožajo proces normalizacije odnosov z Republiko Kosovo; poziva srbske oblasti, naj se vzdržijo retorike in ukrepov, ki lahko spodbujajo regionalne napetosti;

71. ostro obsoja ponavljajoče se primere sovražnega govora, sovražne retorike in podžigajočih diskurzov, med drugim s strani javnih uslužbencev in v medijskih hišah, ki so usmerjeni v sosednje države, zlasti Bolgarijo, Hrvaško, Kosovo in Albanijo; poudarja, da je tak diskurz nezdružljiv z evropskimi vrednotami ter ogroža zaupanje, spravo in regionalno stabilnost; poziva srbske oblasti, naj se aktivno borijo proti sovražnemu govoru, zagotovijo prevzemanje odgovornosti ter spodbujajo ozračje spoštovanja in konstruktivnega dialoga v regiji;

72. ponovno poziva, naj se z udeležbo žensk, večjo preglednostjo za javnost in smiselnim sodelovanjem civilne družbe izboljša kakovost procesa dialoga;

73. znova poudarja, da v celoti podpira dialog med Beogradom in Prištino ob posredovanju EU, ter pozdravlja, da je bil mandata Petra Sørensena kot posebnega predstavnika EU za ta dialog podaljšan do 29. februarja 2028;

74. znova poudarja pomen konstruktivnega sodelovanja srbskih in kosovskih oblasti, da bi pospešile izvajanje sporazuma o poti k normalizaciji in njegove priloge o izvajanju, ki ostaja veljaven in pravno zavezujoč za obe strani; poziva Kosovo in Srbijo, naj v celoti izvajata bruseljski in ohridski sporazum, vključno z vzpostavitvijo združenja oziroma skupnosti občin s srbsko večino in odpravo srbskega nasprotovanja članstvu Kosova v regionalnih in mednarodnih organizacijah, prav tako pa naj se vzdržita enostranskih ukrepov, ki bi utegnili ogroziti proces dialoga;

75. obsoja ponavljajočo se negativno, agresivno in šovinistično retoriko

srbskih političnih voditeljev, usmerjeno proti sosednjim državam in narodom, ki spodkopava prizadevanja za vzpostavitev dobrih sosedskih odnosov, vključno z neustavnim praznovanjem dneva Republike Srbske, ki ogroža stabilnost in ozemeljsko celovitost Bosne in Hercegovine; poziva Srbijo, naj se vzdrži diskurzov, ki povečujejo napetosti, zagotovi, da bodo njene varnostne in obrambne politike usklajene z evropskimi vrednotami, in spoštuje dobre sosedske odnose;

76. obsoja agresivno in podžigajočo retoriko proti sosednjim državam, ki jo je uporabil predsednik Srbije Vučić, ko je, ne da bi predložil dokaze za to, trdil, da Hrvaška, Albanija in Kosovo pripravljajo napad na Srbijo, in to uporabil kot pretvezo za nakup kitajskih nadzvočnih raket;

77. obžaluje dejstvo, da si Srbija še naprej prizadeva osamiti sosednjo državo Kosovo od mednarodne skupnosti s pozivanjem proti njenemu priznanju oziroma njeno izključitvijo iz mednarodnih organizacij; poziva Srbijo, naj preneha nasprotovati prošnji Kosova za članstvo v Svetu Evrope, kar je v nasprotju s sporazumom med Kosovom in Srbijo iz leta 2013 o normalizaciji odnosov;

78. poziva Srbijo, naj bolj dejavno pristopi k reševanju vprašanja zanikanja vojnih hudodelstev in zgodovinskega revizionizma, zlasti glede vojn na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini ter na Kosovu; poziva srbske oblasti, naj dosežejo pravico za žrtve, tako da priznajo in spoštujejo sodbe sodišč o vojnih zločinih, se borijo proti nekaznovanosti njihovih storilcev ter podpirajo domače tožilce pri privedbi storilcev pred sodišče; odločno obsoja v javnosti razširjeno zavračanje mednarodnih sodb za vojne zločine, vključno z zanikanjem genocida v Srebrenici; poziva, naj se zanikanje vojnih zločinov in poveličevanje vojnih zločincev vključita v kazenski zakonik, da bi kazensko preganjali vse oblike zanikanja vojnih zločinov, ugotovljene v sodbah Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo in Meddržavnega sodišča;

79. obžaluje dejstvo, da Srbija ni pokazala resnične zavezanosti spoprijemanju s svojo preteklostjo ter učinkovitemu preiskovanju in pregonu vojnih zločinov, kot kažeta dejstvi, da zoper osumljence na visokih položajih ni bila vložena obtožnica in da Srbija od leta 2023 nima vodje državnega tožilstva za vojne zločine, ter v javnosti razširjeno zavračanje mednarodnih sodb za vojne zločine, vključno z zanikanjem genocida v Srebrenici; obžaluje, da vladajoča stranka še naprej podpira obsojene vojne zločince, provladne medijske hiše pa jim zagotavljajo prostor za zgodovinski revizionizem in sovražni govor;

80. ponavlja svoje stališče o pomenu odprtja in objave vojnih arhivov ter ponovno poziva, naj se odprejo arhivi nekdanje Jugoslavije in zlasti zagotovi dostop do dosjejev nekdanje jugoslovanske tajne službe

(UDBA) in protiobveščevalne službe jugoslovanske ljudske vojske (KOS) ter dosjeji vrnejo ustreznim vladam naslednicam, če to zahtevajo;

81. poudarja, da je pri obravnavanju vojnih zločinov potrebno smiselno regionalno sodelovanje tako, da se preprečijo spori o pristojnosti in zagotovi pregon vojnih zločincev brez diskriminacije, ter da je treba vsa nerešena vprašanja v zvezi s tem rešiti v celoti;

82. ugotavlja, da so nerešeni primeri pogrešanih oseb še vedno resen izziv in znatna ovira za normalizacijo odnosov; poziva Srbijo, naj si bolj prizadeva za spravo in za bolj dejaven pristop; poziva Srbijo, naj v celoti sodeluje s pravosodnimi organi držav članic EU pri njihovih preiskavah vojnih zločinov, vključno s tistimi, ki vključujejo zločine zoper pogrešane osebe, in zagotovi vse ustrezne informacije, na podlagi katerih bi jih bilo mogoče identificirati; poziva k plodnemu dvostranskemu sodelovanju z drugimi zadevnimi državami s hitro izmenjavo informacij, vključno z dostopom do dokumentacije in arhivov ter reševanjem primerov pogrešanih oseb, urejanjem vprašanj nasledstva, pregonom vojnih zločinov in vračanjem kulturne dediščine; poziva Srbijo, naj na resnično vključujoč in pregleden način končno sprejme že dolgo napovedan zakon o pogrešanih osebah;

83. obsoja izkoriščanje srbske pravoslavne cerkve kot podaljška vpliva Srbije v vsej regiji in poziva verske voditelje v državi, naj razširjajo sporočila, ki spodbujajo dobre sosedske odnose in razumevanje med različnimi državami in veroizpovedmi v regiji, ter dejavno prispevajo k preprečevanju kulture napadalnosti; poziva k zaščiti verskih manjšin v Srbiji in na Kosovu ter k zagotovitvi dostopa do verskih objektov;

Socialno-ekonomske reforme

84. želi opozoriti, da je podpora iz načrta za reforme in rast odvisna od spoštovanja učinkovitih demokratičnih mehanizmov, tudi večstrankarskega parlamentarnega sistema, svobodnih in poštenih volitev, pluralnosti medijev, neodvisnega sodstva, pravne države, izpolnjevanja vseh obveznosti na področju človekovih pravic in konstruktivnega sodelovanja pri normalizaciji odnosov s Kosovom; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Komisija januarja 2026 kljub temu odobrila prvo sprostitev sredstev Srbiji v okviru instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan; poziva Komisijo, naj pojasni, v kolikšni meri so bili osnovni pogoji izpolnjeni; ugotavlja, da zagotavljanje financiranja Srbiji pošilja napačno sporočilo drugim državam, ki si prizadevajo za članstvo v EU, saj daje vtis, da je mogoče sredstva EU pridobiti brez dejanskega napredka pri reformah, povezanih s pristopom; meni, da bi bilo treba z evropskimi sredstvi bolje podpirati demokratične reforme države; poziva, naj se ustrezna obstoječa in prihodnja sredstva EU reprogramirajo tako, da

se več sredstev nameni za podporo pravosodnim reformam, ukrepom proti korupciji, neodvisnim medijem in organizacijam civilne družbe ter neodvisnemu kulturnemu sektorju, da se podpre njihovo ključno delo; poudarja, da je treba takoj začasno ustaviti podporo, ki se zagotavlja prek srbske vlade, saj ni jasnega in verodostojnega napredka na področjih pravne države, svobode medijev in volilnih pogojev;

85. ugotavlja, da proces pristopa k EU temelji na usklajevanju nacionalne zakonodaje s pravnim redom EU; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za izvedbo reform na področju upravljanja javnih financ in javne uprave ter za odpravo nadaljnjih omejitev upravnih zmogljivosti s trajnimi naložbami EU v visokokakovostne okvire za razvoj zmogljivosti in izmenjavo znanja; poziva Srbijo, naj okrepi prizadevanja in poveča naložbe v socialno-ekonomski razvoj svojih obmejnih regij, da bi obravnavala odseljevanje in prebivalcem zagotovila dostop do osnovnih storitev, tudi do poklicnih priložnosti, zdravstva in izobrazbe;

86. poziva EU in države Zahodnega Balkana, naj vzpostavijo okvir za sodelovanje med Evropskim javnim tožilstvom in ustreznimi organi iz držav Zahodnega Balkana ter čim prej sklenejo dvostranski delovni sporazum z Evropskim javnim tožilstvom (EJT), da bo lahko učinkovito izvajalo svoje pristojnosti v zvezi s sredstvi IPA III in instrumenta za Zahodni Balkan v državah prejemnicah; poziva k strogemu pogojevanju izplačil sredstev iz prihodnjega instrumenta Globalna Evropa z upoštevanjem načela pravne države;

87. izraža zaskrbljenost zaradi obsega oddanih naročil, ki so izvzeta iz obstoječega zakonodajnega okvira o javnih naročilih;

88. pozdravlja predlog Komisije, da bi začela pogajanja s Srbijo in drugimi državami Zahodnega Balkana, da bi se lahko te države vključile v režim „gostovanje kot doma“; poudarja, da bi se s širitvijo območja „gostovanje kot doma“ na Zahodni Balkan ustvarile konkretne koristi tako za državljane kot podjetja, saj bi se spodbudili stiki med ljudmi, utrdile gospodarske vezi, podprle izobraževalne izmenjave in pospešil turizem; poziva, naj se hitro sprejmejo pogajalski mandati in pravočasno sklenejo dvostranski sporazumi s partnerji na Zahodnem Balkanu;

89. pozdravlja dejstvo, da so banke v Srbiji uradno začele izvajati čezmejne transakcije v eurih prek enotnega območja plačil v eurih (SEPA);

90. obžaluje demografske izzive, s katerimi se spopada Srbija zaradi staranja prebivalstva in nizkih stopenj rodnosti ter odseljevanja mladih, ki ga spodbujajo politične negotovosti in družbenogospodarske težave;

91. poziva Srbijo, naj okrepi varovanje zdravja in varnosti pri delu s

sprejetjem posebnih nacionalnih politik o psihosocialnih in nastajajočih tveganjih, tudi v gospodarstvu priložnostnih del in platformnem gospodarstvu, ter z zagotavljanjem, da imajo delavci učinkovito pravico do odklopa; poziva Srbijo, naj zagotovi, da bodo domači delavci v celoti zajeti z zakonodajo na področju zdravja in varnosti pri delu ter učinkovito zaščiteni v praksi, med drugim z ustreznimi mehanizmi za delovne inšpekcije in izvrševanje; poziva Srbijo, naj zagotovi enako plačilo za ženske in moške, tako da bo sprejela učinkovite ukrepe, s katerimi bo lahko dosegla merljiv napredek pri zmanjševanju plačne vrzeli med spoloma;

92. poziva Srbijo, naj svojo zakonodajo o pravici do stavke uskladi s standardi Mednarodne organizacije dela (MOD); poziva Srbijo, naj okrepi prizadevanja za zmanjšanje vrzeli stopnje delovne aktivnosti med spoloma in spodbuja merljiv napredek na področju zastopanosti žensk na izvršnih položajih;

93. ugotavlja, da sta socialni dialog in posvetovanje s socialnimi partnerji še vedno na nizki ravni, ter poziva pristojne organe, naj okrepijo kolektivna pogajanja v pravu in v praksi ter uporabijo instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan, da bi podprli krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev; ugotavlja, da mora biti izplačilo sredstev iz instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan še naprej pogojeno s sodelovanjem socialnih partnerjev pri pripravi programa reform;

94. ponovno poudarja, da mora Srbija povečati preglednost pri preučevanju neposrednih tujih naložb;

Energija, okolje, trajnostni razvoj in povezljivost

95. je seznanjen s politično občutljivim razvojem v zvezi z naftno in plinsko družbo Naftna Industrija Srbije (NIS) in preoblikovanjem njene lastniške strukture glede na sankcije, ki so jih uvedle Združene države Amerike, in dejstvo, da je NIS v večinski lasti ruskih družb Gazprom in Gazprom Neft; ugotavlja, da EU in Hrvaška sodelujeta in zagotavljata podporo pri iskanju ustrezne rešitve te krize; meni, da je prekinitev odvisnosti Srbije od ruske energije ključen cilj varnostne politike;

96. poziva srbske oblasti, naj nujno okrepijo prizadevanja za diverzifikacijo virov oskrbe s plinom, med drugim tako, da povečajo regionalno medsebojno povezovanje, izvajajo naložbe v energijo iz obnovljivih virov in se uskladijo s strategijo EU za diverzifikacijo oskrbe z energijo; obžaluje dejstvo, da je Srbija kljub prizadevanjem, da bi diverzificirala oskrbo z energijo stran od Rusije, po nedavnih pogovorih sklenila nov sporazum z Rusijo o uvozu plina, s čimer je spodkopala svoj napredek pri usklajevanju z energetsko politiko EU in vzbudila resne dvome o svoji zavezanosti zmanjšanju strateške odvisnosti od ruskih virov energije; ugotavlja, da se lahko diverzifikacija oskrbe z energijo šteje za del strateške usmeritve

države;

97. ponovno poudarja, da je treba zaščititi okoljske standarde v Srbiji, zlasti v zvezi z rudarskimi projekti, obenem pa v celoti spoštovati pravice lokalnih skupnosti;

98. poziva Srbijo, naj ustrezno in pregledno preverja in ocenjuje vhodne neposredne tuje investicije, zlasti v zvezi z okoljskimi standardi in trajnostnostjo; izraža zaskrbljenost zaradi domnevne degradacije okolja in družbenega učinka, povezanih z obsežnimi ekstraktivnimi projekti, in zaradi resnih vplivov rudarskih in industrijskih dejavnosti, ki vključujejo kitajske vlagatelje, na okolje in javno zdravje, ki jim je sledilo intenzivnejše pridobivanje bakra, zlata in drugih redkih mineralov v občinah Bor in Majdanpek; poudarja, da mora Srbija pri odobritvi in izvajanju teh projektov v celoti zaščititi ustavni red, zagotoviti dosledno upoštevanje okoljskih standardov ter zaščititi pravice lokalnih in narodnih manjšinskih skupnosti; poziva srbske oblasti, naj zagotovijo popolno preglednost, odgovornost in potrebno skrbnost v postopkih javnih naročil, privatizacije in koncesij, pri katerih sodelujejo tuja podjetja v državni lasti, vključno s kitajskimi izvajalci;

99. izraža zaskrbljenost zaradi nedavnih blokad mejnih prehodov s schengenskim območjem, ki so jih izvajali poklicni vozniki iz držav Zahodnega Balkana v zvezi z izvajanjem sistema vstopa/izstopa EU (SVI), ki ogroža preživetje ljudi v državah kandidatkah in lahko moti dobavne verige v EU; poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami oceni, kakšne so možne pragmatične in pravno ustrezne rešitve, s katerimi bi upoštevali dejanske operativne razmere v prometnem sektorju ter v celoti ohranili celovitost schengenskega pravnega reda, zagotovili ustrezne zaščitne ukrepe in preprečili morebitne zlorabe;

100. poziva Srbijo, naj okrepi prizadevanja za prenos ustreznega pravnega reda na področju okolja in podnebja ter zagotovi pravilno uporabo standardov varstva okolja; poziva srbske oblasti, naj izboljšajo preglednost in presojo vpliva vseh naložb na okolje, tudi naložb iz Kitajske in Rusije; pozdravlja sprejetje zakona o presoji vplivov na okolje in zakona o strateški presoji vplivov na okolje; vendar poudarja, da je še vedno ključno učinkovito izvajanje, zlasti v smislu zagotavljanja, da se pri vseh projektih v celoti izvedejo pregledni postopki presoje, da je sodelovanje javnosti smiselno in pravočasno ter da ni upravnih praks, ki bi omogočale, da se projekti izognejo celovitemu okoljskemu nadzoru;

101. poziva Srbijo, naj pospeši usklajevanje z direktivo o pticah in direktivo o habitatih ter znatno okrepi prizadevanja za opredelitev in predhodno določitev območij za omrežje Natura 2000, da bi izpolnila osnovne obveznosti na podlagi poglavja 27, in za razširitev ter učinkovito upravljanje zavarovanih območij, vključno z okrepitvijo

izvrševanja za boj proti kriminalu, povezanem s prostoživečimi živalmi in rastlinami; izraža zaskrbljenost zaradi vse večjih pritiskov ekstraktivnih industrij na območja velikega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti, tudi na zavarovana območja in ekosisteme staroraslih gozdov; ponovno izraža obžalovanje zaradi neukrepanja v zvezi z onesnaževanjem, tudi reke Dragovištica iz tamkajšnjih rudnikov, in zaradi škodljivih posledic za zdravje lokalnega prebivalstva in okolje;

°

° °

102. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter v srbskem prevodu srbskemu predsedniku, vladi in narodni skupščini.